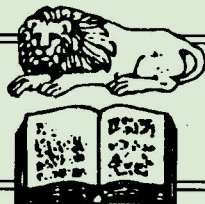

Jeromos füzetek

Bibliatudomány – Bibliaapostolság

41. szám

Ősz, 2000

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat
Budapest, 2000

Tartalomjegyzék

Szent Jeromos (Teodorik mester, Prágai N. Galéria)	címlap
Ajánlás	1
Csendes percek	2
A házaspár és a szüzi élet eszménye az ősegyházban	
Az első korintusi levél 7. fejezetének elemzése (Thorday Attila)	5
Férfiak és nők párhuzamos szerepeltetése Lukács művében	
(J. Stricher – Székely István)	13
Élő Ige Bibliaiskola, 31. óra	15
Témák 1993-2000-ig: Újszövetség	20
Témák 2000 őszétől: Ószövetség	21
Támpontok a csoportos szentírásolvasáshoz (C. Mesters)	23
Olvasóink kérdezik (Kocsis Imre)	24
Innen-onnan (Székely István)	29
A Szentírás az életemben (vallomás)	30
Csoportfoglalkozások a Szentírással (Vágvolgyi Éva)	31
Bibliaapostolképző szemináriumaink	32
Társulatunk életéből	36
Könyvajánlatunk	borító

J e r o m o s f ü z e t e k
az első magyar szentírástudományi folyóirat
– gyakorlati anyaggal hitoktatók számára –
ISSN 0866-2207

Szerkeszti, kiadja és terjeszti:

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat

B i b l i a k ö z p o n t

1066 Budapest, Teréz krt. 28. I/6. Fax: 312-24-78

Nyitva: hétfő-csütörtök, 9-17-ig ☎ 332-22-60

A szerkesztőbizottság tagjai:

Székely István, Tarjányi Béla, Thorday Attila, Vágvolgyi Éva

Felelős szerkesztő: Tarjányi Béla

Fotók: Vágvolgyi Éva

Nyomda: Gödi Print Kft.

Ajánlás

Ezekben a napokban ... nekem is volt egy, sőt több álmom... Mindenekelőtt arra az álmomra emlékszem, hogy az európai férfiak és nők egyre jobban megismerik a Szentírást, olvassák és imádkozzák egyedül, csoportokban és közösségekben, és ezáltal ismét megtapasztalják szívükben azt a lángoló tüzet, amelyről az emmauszi úton haladó tanítványok számoltak be... Tapasztaltom szerint is az olvasott és imádkozott Biblia, főleg a fiatalok részéről, az európai földrész jövőjének könyve.

Carlo Maria Martini bíboros
Hozzászólás az európai püspökök szinódusán
1999.október 7-én

Úr vagy szolga

*Régebben sokat beszéltem,
S néha éltem is kicsit,
Egyszer-egyszer tettekre váltva
A sok szép kimondott szót.
Ma lassan becsukódik a szám,
És csendben, alázatban
Szolgálni kezdek.*

*Nem könnyű
A kicsiséget választani,
Amikor olyan erős a vágy,
Hogy nagy legyek.
Nem könnyű
Nap mint nap
Az alázat tüzeiben
Elégetni az önérzeteskedést.*

*Dehát nem lehet egyszerre
Úr is meg szolga is az ember!
Vagy – vagy: minden pillanat
Döntésre szólít.*

*Adj erőt és bátorságot, Uram,
Hogy mindig a kicsiséget válasszam,
Adj erőt és bátorságot,
Hogy jó szolga lehessek!*

*Ne dicsérj és ne bánts!
Szolga vagyok, teszem,
Amit tennem kell.
Nem emberek szolgája
Vagyok, hanem Istené.
Ő adja a feladatot,
Az erőt hozzá,
S végül a fizetséget is.*

A lélek

*A léleknek nincs arca,
Nem lehet szép, és nem lehet csúnya,
Csak fényes lehet, vagy sötét.
Fényes, ha Feléd fordul, Uram,
És sötét, ha elfordul Tőled.*

Fény és árnyék

*Illanó fény,
Árnyék és homály
Fogható foghatatlan
Felszín, látszat,
Múlékony és változó.
Nem lényeg.
A lényeg nem látszik,
Rejtve van, belül.
Érzés és sejtelem
Érinti csupán,
Az ész soha.*

Havva

* * *

Nap-nap után reggelenként Szent János evangéliumának hatodik fejezetét próbálom tanulmányozni, de nem tudok megbirkózni vele. Nem tudom elemezni. Egyszerűen csak ülök és próbálom lélegzethez jutni.

Semmi jó nem származik abból, hogy nagy szavakkal beszéljek Krisztusról. Mivel úgy látszik, képtelen vagyok egy gyermek nyelvén szólni róla, odáig jutottam, hogy egyáltalán alig tudok beszélni róla. Minden szavam szégyenkezéssel tölt el.

Nem mondhatod az evangélium egy fejezetére, hogy az »szenzációs«. Nem illik a Szentírást csodásnak nevezni, ahogy illetlen volna azt mondani: »édesanyám csodás nő«. Ugyanígy nem dicsérhetjük Krisztust úgy, ahogy egy pusztán emberi lényt dicsérünk. Arcra kell borulnunk s irgalomért kiáltanunk: az egyetlen mód, ahogyan beszélhetünk Istenről, az, hogy »megvalljuk« Öt: dicséretünkkel »confessio laudis« – vagy pedig szégyenkezésünkkel valljuk meg Öt. Ha Krisztus csupán érdekes vagy csodálatos számodra – mi lesz akkor szerencsétlen lelkedből?

Ezért vagyok egyre hálásabb a zsolozsmának és a zsoltároknak. Ezek istendicsérete éppoly tökéletes, mint amilyen általános. Isten azért adja őket nekem, hogy jobban saját nyelvemmé váljanak, mint bármi más nyelv, amit el tudok gondolni magamnak.

»Domine Deus nosteri quam admirabile est nomen tuum in universa terra!« Urunk, Istenünk, milyen csodálatos a Te neved széles e világon!

Ha az egész egyház velem együtt szólal meg, akkor talán megbékélek abban az érzésben, hogy Isten végül is valamiképpen dicséretet kap ajkamról.

Gondolatok a Szentírásról – Thomas Merton naplójából,
a »Jónás jelé«-ből (1949. aug. 31.)

Thorday Attila

A házas és a szűzi élet eszménye az ősegyházban (az első korintusi levél 7. fejezetének elemzése)

Az első korintusi levél 7–14. fejezeteiben Pál válaszait olvashatjuk azokra a kérdésekre, amelyeket a korintusi hívek tettek föl az apostolnak. Az eredeti kérdéseket nem ismerjük, csak a válaszokból következtethetünk rájuk. Ezek a válaszok alkotják e levél harmadik nagy egységét. A különböző családi és társadalmi életállapotokat illető kérdésekre ennek első részében, a levél 7. fejezetében olvashatjuk az apostol válaszait.

Bár bizonyos témák visszatérnek (vö. a 39–40. és a 8–9. versek gondolatát), az első 24 verset könnyen elkülöníthetjük a 25–40. versektől; az előbbi a házasság témáját fejt ki, míg az utóbbi főleg a szüzesség eszméjével foglalkozik.

A mondatkezdés indítja a gondolatsort. A 7,1–7 szakaszban a keresztény házastársak helyes szexuális kapcsolatáról tanít az apostol. Ezután a *nem-házasoknak* és *özvegyeknek* ad tanácsot (8–9), majd a *házasoknak* (10) szóló isteni parancsot fogalmazza meg. Mindezek után a *többieknek*, vagyis a „*vegyes házasságban*” élőknek ad tanácsot (12–16.v.).

A 17. vers kapcsolatot teremt a megelőző és az azt követő szakasz között: összefoglalja a 7,1–16 szakasz gondolatait, de egyúttal új elemmel gazdagodva a 7,18–24 szakaszhoz kapcsolódik.

A 7,25–40 szakasz három kérdéskörre ad választ: a szüzekről (25–35), a hajadonokról (36–38), és az özvegyekről (39–40).

Bár az egész 7. fejezet a keresztény házasság és a szüzesség egymással összefüggő témái köré rendeződik, mégis meg kell állapítanunk, hogy az apostol célja nem tudományos feldolgozás, hanem a felmerült kérdésekre való konkrét válaszadás. Szent Pál cölebsz életmódja nagy hatással van a válaszaira, ami mind gyakorlati, mind eszkatologikus motívumokon alapszik.

Mivel a korintusiak szexualitás és házasság kérdésében két, egymással szembenálló álláspontot vallanak, az apostol fontosnak tartja megvédeni a házasság méltóságát a szélsőséges enkratitákkal (spiritualista önmegtartóztatók), valamint a teljesen szabados felfogásaikkal szemben, másrészt a szüzesség eszméjét a zsidó hagyománnyal szemben, amely nem ismerte, sőt – mint életre szóló pozitív döntést – kizártak tartotta. Szent Pál Isten *ajándékának* (7,7) tekinti mind a szüzességet, mind a házasságot, de a maga részéről a szüzességet előnyben részesíti. Ebben a fejezetben a házasságot a teremtető Isten akarata szerint (vö. Ter 2,24) mint az élet továbbadásának, az emberiség elterjedésének, valamint a paráznaság elkerülésének eszközként mutatja be (vö. 7,2-9) azok számára, akiket Isten nem a cölibátusra hívott. Más, pozitívabb megfogalmazást, az ember személyiségét teljességében érintő, valamint szentségi szempontokat az Efezusi levélben olvashatunk (vö. 5,21-23).

Jó az embernek asszonyt nem érinteni (7,1): az enkratiták, a spiritualisták szemléletét tükrözi, akik a házasságot ellenzik, mivel az szűkségszerűen szexuális kapcsolattal jár. Ezek mindenfajta bizalmas emberi kapcsolatot kerülnek, és így szembehelyezkednek azzal a zsidó közfelfogással, miszerint a férfi köteles megházasodni és gyermekeket nemzeni.

A paráznaság (veszélye) miatt...: az elvont főnév többes száma annak konkrét eseteit jelöli. A Korintusban tapasztalt rossz erkölcsök közepette oly sok kísértés éri az egyedül élő embert, hogy gyakorlati szempontból ajánlott inkább idejében megházasodni, mint az erkölcsi fertőben elmerülni. Ebben az értelemben a házasság a bujaság elkerülésére való gyógyszernek tekinthető. A *mindenkinek legyen meg a maga felesége* – tanítja a monogám házasság hangsúlyozására.

A 3-4. versek a 2. vers kifejtésének tekinthetők, egészében pedig az 1b versben olvasott vélemény ellensúlyozására, vagyis hogy igenis megvan a helye a szexuális életnek a házasságban. A 7,2.3.4 egymás utáni három vers három párhuzamos gondolatpárt tartalmaz, az első félversben mindig a férfi, a másodikban a nő az aktív cselekvő; egészében nézve férfi és nő kölcsönös kapcsolatát, a há-

zastársi jogok és kötelességek kölcsönösségét hangsúlyozzák (szemben a pogány és részben zsidó gyakorlattal!).

Ne fossátok meg magatokat egymástól (5): szoros összefüggésben áll az előző két vers tanításával. Természetesen házastársakról van szó; nem házasságon kívüli (azt megelőző vagy megtörő) kapcsolatról. A szexuális kielégítés kötelességétől húzódozni a házastárs becsapását jelenti, hacsak nem *közös megegyezéssel, egy időre*, az Istenre figyelés magasabb rendű céljából. Szent Pál határozottan gátat szab az oktan tartózkodásnak.

A 6. versben az *ezt pedig* a 2. versre vonatkozik: a 7b versben kifejezetten is mondja, hogy sem a házasság nem mindenkinek kötelező, miként a szexuális kapcsolattól való tartózkodás sem való mindenkinek.

Bár személy szerint Pál szeretné, hogy mindenki úgy élne, mint ő (bizonytal boldognak tartotta magát cölebsz életállapotában), de tisztán látja, hogy a házasságra való meghívottság is lehet *Istentől kapott ajándék* (7).

A nem-házasoknak és az özvegyeknek pedig azt mondom: jó nekik..., de... (8): Pál előnyben részesíti a szüzi életformát (eredeti szüzesség, illetve a házastárs halála miatti életformát); az özvegyeket tekintve a 39-40. versekben fejti ki egyéni meglátását.

(Vágyban) égni (9) olyan eufemizmus, amely az olthatatlanul erős szexuális vágyat fejezi ki.

A házasoknak pedig megparancsolom (10-11): Pál az Úrra hivatkozva megerősíti a házasság fölbonthatatlanságáról szóló isteni parancsot. A görög és római törvénykezéssel szemben, amely lehetővé tette, hogy a válást az asszony kezdeményezze, az apostol így tanít: *az asszony ne váljék el férjétől*, és az Ószövetségre építő zsidó törvénykezéssel szemben, amely kizárólag a férfiak döntésére bízta a válást, megerősíti: *a férfi se bocsássa el feleségét*.

A többieknek pedig én mondom, nem az Úr... (12-16): a keresztény hitre térés új helyzetet teremt a családi életben is. Erre az égető kérdésre vonatkozólag Jézusnak nem volt külön tanítása, így Szent Pál szerényen, de apostoli tekintélyét latba vetve ad tanítást. Tipikus problémaként egy olyan házaspár esetét hozza, akik pogány módon lettek egy-

más társai, majd egyikük (valamelyikük) keresztény hitre tér. Az apostol a házasság kapcsolat folytatásának híve, ha a nem-keresztény fél belenyugszik a megtért fél döntésébe. E tanítás mögött rejtve megfogalmazódik, hogy a házasság a felek szabadon tett megegyezésén alapszik. A házassági kötelék fönntartása érdekében a hitetlen fél beleegyezése, mint föltétel mellett pozitív szempont, hogy a hívő ember képes megszentelni házastársát és gyermekeit (vö. 7,14). Természetesen itt nem erkölcsi szentségről van szó, hanem Isten szent népéhez való tartozásról. Feltehető, hogy Pál itt a prozeliták gyermekeiről szóló zsidó gyakorlat analógiája szerint gondolkodik.

Ha azonban a hitetlen elválnak... (15): a 12-13. versekben leírt eset ellentétéként, ha a hitetlen fél – társának megkeresztelkedése miatt – el akar válni, ezt megteheti. Pál nem tanítja kimondottan, hogy újra megházasodhat, de a *nincs szolgaság alá vetve* kifejezés azt – bennfoglalt módon – mégis lehetővé teszi.

De honnan tudod, te asszony, hogy a férfit megmentheted? (16), és fordítva ugyanígy. Sok lelki szenvedéssel jár a különböző életfelfogást vallók házassága olyannyira, hogy a keresztény fél hite is veszélybe kerülhet. Ám ebben a helyzetben a már megszületett gyermekek sorsa megoldatlan, helyzetükre nem találunk javaslatot.

Az Isten meghívására adott életre szóló döntés az a közös motívum, amely összekapcsolja a 7,1-16 és a 7,17-24 szakaszokat. A 17a és a 17b vers gondolatpárhuzama után a 17c vers határozott döntést fogalmaz meg:

Csak ahogyan kinek-kinek osztotta az Úr,
ahogyan meghívta az Isten,
úgy járjon mindenki. Így is rendelkezem minden egyházban.

Ez utóbbi rendelkezés refrénszerűen ismétlődik meg a 20., majd a 24. versekben; formailag a *mindenki* határozó emeli ki a szakasz irodalmi szerkezetét. Az életállapot megváltoztatása ellen foglal állást először a zsidók és a pogányok, majd a szabadok és a rabszolgák esetében, de az ismételt *mindenki* arra utal, hogy folytathatnánk a sort: férfi vagy nő, tanult vagy tanulatlan, gazdag vagy szegény, rézbőrű, fekete vagy fehér, stb.

A	(17)	általános elv (2-szer) – buzdítás
B	(18)	alkalmazás
C	(19)	megokolás
A*	(20)	általános elv – buzdítás
B*	(21)	alkalmazás
C*	(22-23a)	kettős megokolás
D	(23b)	buzdítás – részleges összefoglalás
A**	(24)	általános elv – buzdítás – összefoglalás

E kérdéskör annyiban nem független a házasság témájától, hogy ennek is lényeges eleme a kitartás az adott helyzetben.

Így rendelkezem minden egyházban (17c), vagyis a keresztény hit elfogadása és a megkeresztelkedés nem változtatja meg automatikusan a megtérő szociális körülményeit, társadalmi helyzetét.

Ne tüntesse el /ne rejtse el!... Ne metélkedjen körül! (18): az előbbi utalás lehet az 1Makk 1,15 megállapítására, miszerint hitehagyással ér fel a körülmetéltség megszüntetése; az utóbbi pedig az apostoli zsinat határozatára utal (ApCsel 15,19-20.28-29).

A körülmetéltség semmi, hanem Isten parancsainak megtartása számít (19): ez a 18. vers buzdításának megokolása. A megtérés okozta istenkapcsolat megújulása végső soron nem külső jeleken – mint pl. a körülmetéltség –, hanem Isten parancsainak megtartásán, vagyis a szeretet gyakorlásán múlik (vö. Gal 5,6; 6,5; Róm 2,25-29).

Még ha képes is vagy szabaddá válni... (21): a társadalmi elnyomatottság önmagában nem akadálya a keresztény hit szerinti életnek. *Inkább használd fel!* (21b): a mondat nem egyértelmű, mivel az ige tárgya nincs kitéve. Az egyik értelmezési lehetőség, hogy a „szolgaság” szóval egészítjük ki, azaz „maradj meg a szolgai állapotban” (vö. Onezimusz esete a Filemonhoz írt levélben). Ez azonban nyelvtanilag kétséges, mivel a mondat első felében csak a „szolga” szó szerepel, nem a „szolgaság”. Ezért megfelelőbb, ha a ige kiegészítőjének az előtte álló egész főtételes mondatot értjük: *ha szabaddá is lehetsz*, s így a mondat értelme: *élj inkább a szabaddá válás lehetőségével*. Emellett szól az aoristos igealak és az ellentétet kifejező kötőszó is, melynek csak így van értelme. Szent Pál és a kereszténység tanítása nem mehet el érzéketlenül a szolgaság bármilyen formája mellett, hiszen Isten gyermekeinek emberi méltóságáról van szó.

A rabszolga... az Úr által fölszabadított!... Aki a (társadalomban) szabad(állapotú), Krisztus rabszolgája (22). Ez az első megokolás egyben a keresztyénység paradoxonja: a társadalmi szempontból szolga többé nem emberek szolgája, ha a hitre tért (Filem 16; Ef 6,5-8; Kol 3,22-24), és aki a társadalomban szabadnak számít, de megkeresztelkedik, az Úr szolgálatára szegődik. A másik megokolás az elsőt erősíti és így hangzik: *(drága) áron lettetek megvéve /nagy váltságdíjat fizetett értetek* (23a), ti. Krisztus volt a mi szabadságunk váltságdíja, aki egyszer s mindenkorra, visszavonhatatlanul odaadta magát értünk.

A szüzeket illetően... (25): Pál itt minden bizonnyal a korintusiak egy konkrét kérdésére válaszolva új egységet kezd. Válaszában fölfedezhető a mennyek országáért vállalt házasságról való lemondás jézusi tanítása (vö. Mt 19,12), mégis apostoli öntudattal – *mint aki irgalmat nyert az Úrtól, hogy hitelt érdemeljen* – szerényen fogalmazza meg (26) véleményét (25), amelynek összefoglaló mondata az *így tehát*-tal kezdődő vers (38).

A „szűz” olyan fiatal lányt jelent, akit ugyan már (szülei) eljegyeztek egy fiatalemberrel, de még nem jött el a tényleges házasság, „egybekelésük” (vö. Mt 1,18) ideje; a korintusi egyházban feltehetően az a kérdés merült fel, hogy megházasodjanak-e.

A jelenlegi szorongatás miatt... (26): a fejezet e második szakaszában az eszkatológikus szempontok fontos szerepet töltenek be (pl. *az idő korlátozott; elműlik ennek a világnak alakja*). Átmeneti állapotot élünk: az Egyház idejét éljük, de Krisztus második, dicsőséges eljövetelet (a parúziát) várjuk, amelynek előjelei már fölfedezhetők napjainkban. *Testükben gyötrelmet szenvednek az ilyenek* (28): a gyötrellem abban áll, hogy vágyódása ellenére nem tudja magát teljesen Istennek szentelni, hiszen *meg van osztva* (34) evilág és Krisztus között.

Az apostol atyai-anyai szeretete és gyöngédsége sugárzik a következő mondatokból: *én pedig kimélni akarlak titeket..., szeretném, ha gondtalanok lennétek..., a ti javatokra mondom...* (28.32.35).

Az idő le van rövidítve (29): miként a kikötőbe érkező hajó vitorláját leengedik, hogy azután már csak lendületből a helyére kormányozzák. A fenti kép nem szokatlan a páli írásokban (vö. 2Tim 4,6). A Krisztus rejtett első és dicsőséges második eljövetele közötti időt jelöli (Róm 3,26; 8,18; 11,5; 2Kor 6,2). Egyénileg és közösségileg is vég-

időben élünk, míg nem az ítélet napján Krisztussal találkozunk. Az örökkévalóság küszöbén állunk. Egyénileg a halálunkkal, közösségleg Krisztus megjelenésével lépünk az örökkévalóságba. Ezért *akiknek van feleségük, olyanok legyenek, mint akiknek nincs; a sírók..., a vásárlók..., a világot használók...* (29-31): az idők végezetéhez és az új korszakhoz közeledve Pál egyfajta közömbösségre buzdít, amely azonban nem azonos a sztoikus bölcselők ataraxiájával. Evilág dolgai valóban nem bírnak abszolút értékkel, hanem csak az örökkévalóság távlatában van értékük. Pál egyaránt szembehelyezkedik azzal, hogy evilág dolgai rabul ejtsenek, és azzal, hogy kimeneküljünk ebből az Isten alkotta világból. A házasság intézménye evilág arculatához tartozik, de evilág *alakja* múlóban van. A házasság lényegéhez tartozik, hogy időleges: a földi élet egy szakaszára korlátozódik.

Szeretném, ha gondtalanok lennétek (32) – kezdi azt a gondolat-sort, amiben a főnévi formán kívül még 4-szer szerepel a ‘gondoskodik’ /‘gondja van’ /‘aggodalmaskodik’ ige. Eszkatológiai szempontok után Pál most pszichológiai és aszketikai érveket sorol fel amellest, hogy a szűzi életállapotban jobban lehet az Úrra figyelni.

A 36-37. versek a korintusiak konkrét kérdésére adott konkrét válaszokat tartalmazzák. Az első esetben olyan eljegyzett lányról van szó, akit vonz ugyan a cölibátus, de szexuális vágyain nem tud úrrá lenni, s emiatt a házasság fele hajlik; ebben az esetben Pál a házasságra buzdítja: *tegye, amit akar, nem vétkezik: házasodjanak meg*.

A második esetben olyan hajadonról (szü zröl) van szó, akit egyrészt *semmi /senki sem kényszerít*, másrészt *uralja saját akaratát* (és ösztönvilágát), valamint ily módon *szilárd elhatározást* tett a cölebsz életre; ha mindezek teljesülnek, akkor Pál jogosnak tartja a döntést.

A fentiekben említett mindkét döntés lehet jogos és helyes, de a maga részéről Pál ez utóbbit részesíti előnyben. A cölibátust azonban mégsem teszi mindenki számára erkölcsi követelménynek; a visszavisszatérő döntő szempont: *törődjön az Úrral*, parafrázisszerűen úgy mondanánk, hogy „minden gondja az Úr ügye legyen” (34). A ige negatív színezetű jelentésének semmi nyoma nincs a jelen szövegösszefüggésben. Nem a hit hiányából fakadó aggódásról van szó, hanem egy jogos erőbedobásról, mind az Úr dolgait illetően, mind a világi tennivalókat illetően.

A mondat értelmének pontosítására lássuk annak folytatását is:

hogyan legyen tetszésére az Úrnak, (32)

hogyan legyen tetszésére az asszonynak, (33)

hogyan legyen tetszésére a férfinak. (34)

Azonnal figyeljünk fel arra, hogy a 33. és a 34. versekben Pál ismét bizonyosságot ad arról, mennyire egyazon mércével tekint férfire és nőre, egymás iránti jogaikat és kötelességeiket szimmetrikusan tárgyalja.

Az ige sokféle, egymással összefüggő jelentéssel bír, mint például az aktív „kielégít valakit”, „megnyugtat valakit”, „kedvében jár valakinek”, de egy magatartást is kifejez: „tetszésére van valakinek”. Aki az Úr tetszését keresi, az a legteljesebb mértékben kész az Úr szolgálatára. A nem-házasszony és a szűz igyekezetéről egy kiegészítő megjegyzést is olvasunk: *hogyan szent legyen testben is, lélekben is* (34). Ők, ha el is különböznek másoktól, azt azért teszik, hogy Istenhez, a Szenthez legyenek közelebb, és így testük-lelkük szentebbé váljon; ők minden képességükkel és erejükkel közvetlenül az Úr szolgálatára állnak. A házasság felelőse (ill. férje) kedvét keresi; ez nem leértékelő kifejezés, hanem annak tudatosítása, hogy ő ilyen módon áll az Úr szolgálatában. Elmondható tehát, hogy a hitük szerint élő akár nem-házasszonyok, akár házasság végső soron az Úr dolgaival foglalkoznak; aki nem-házasszony, az közvetlen módon, aki házasszony, az a „világ dolgain” keresztül, családjuk és munkájuk által, tehát közvetett módon állnak Isten szolgálatára.

A 39-40. versek a 8-9. versek témáját elevenítik föl. Megerősítik, hogy a házastárs halálával a kötelék feloldódik (vö. Róm 7,2), és az özvegynek lehetősége van új házasságot kötni, *de csak az Úrban*, vagyis csak keresztyény (szentségi) módon. Pál szerint ez az egyetlen föltétele az özvegy újraházassodásának; tehát többé nem vesz tudomást a levirátus törvényéről (vö. MTörv 25,5-10): keresztyények esetében szakít a mózesi törvénnyel!

Boldogabb azonban, ha úgy marad (40): az egyetlen férfivel élt, özvegységében is kitartó asszonyok a pogányok köreiből is megbecsülést kaptak, de Pál ezt még azzal is megtoldja, hogy az özvegyeket a szűzi állapothoz hasonlítva annak minden áldását rájuk vonatkoztatja. Mindezt apostoli tekintéllyel tanítja.

Férfiak és nők párhuzamos szerepeltetése Lukács művében

(Joseph Stricher „Die Parallelen zwischen Männern und Frauen im lukanischen Werk” cikkének – Bull. Dei Verbum 4/1999, 14-17.o.
– kivonatos ismertetése) Készítette: Székely István

Nem lehet véletlen, hogy mind a harmadik evangéliumban, mind az Apostolok cselekedeteiben számos helyen párhuzamosan szerepelnek férfiak és nők.

A Lukács-evangélium két angyali híradással kezdődik: egy idős pap és egy fiatal szűz részére. Utána a szűz felkeresi rokonát, és a megnémult férfi házában megszólal az Ószövetség szavaival (Lk 1). Majd a gyermek Jézussal az örömhír visszatér a templomba, ahol egy férfi és egy asszony prófétai szavait halljuk (2,21-38). – Jézus tanításában gyakran kifejezetten is szerepelnek a nők (pl. 12,45-ben a szolgálók is, eltérőleg Mt 24,49-től), és a radikális követéshez összehasonlításul felsorolt szeretett embertársak közül nem hiányzik a feleség sem (18,29 és 14,26; eltérően Mk 10,29-től és Mt 10,37-től). A názáreti zsinagógában Jézus Illésre hivatkozott, aki egy száreptai özvegyasszonyon segített, és Elizeusra, aki a síriai Námánt gyógyította meg (4,25-27). Jézus maga a kafarnaumi százados szolgájának meggyógyítása után a naimi özvegy fiát támasztja fel (7,1-10.11-17). Egymás után mondja a hasonlatot a mustármagot elvető emberről és a kovászt használó asszonyról (13,18-21), az elveszett bárányt hazahozó pásztorról és a drachmát megtaláló asszonyról (15,1-10). Az éjjel kitartóan zörgető barátnak (11,5-8) párja lehet a bírót kitartóan zaklató özvegy (18,1-8). – A már említett naimi ifjúnak (7,11-17) párja az ugyancsak feltámasztott leány (8,49-56). Két gyógyítás körülményei nagyon hasonlítanak: a bénakezü emberé (6,6-11) és a meggömtyedt asszonyé (13,10-17); s amit Jézus az utóbbiról kijelent („Ábrahám leánya”), az párja lehet annak, amit a foglalkozása miatt megvetett Zakeusról mond („Ábrahám fia”; 19,9). Végül két nő és két férfi, akiket „a hitük meggyógyított”: a bűnös asszony Simon farizeus házában (7,36-50), a vérfolyásban szenvedő asszony (8,43-48), valamint a hálás leprás

(17,11-19) és a jerikói vak (18,35-43); az asszonyok maguktól nem merik Jézust megszólítani.

Külön érdemes foglalkozni Jézus tanítványaival. A „tizenkettőn” kívül (6,13-16) Lukács megnevezi a Jézus kíséretében lévő asszonyokat is (8,1-3). Bár az evangélium nem mondja őket tanítványoknak, de ők is végig követték Jézust (24,49); így még annak is megfeleltek, amit az apostoli testület kiegészítésekor feltételül szabtak (Csel 1,21-22). Később Lukács egy joppei asszonyt tanítványnőnek nevez (Csel 9,36); ez az egyetlen ilyen hely az Újszövetségben. – Jól ismert esemény az, amikor Mária (Márta testvére) Jézus lábánál ülve hallgatja szavait, s ezért Jézus megdicséri (Lk 10,38-42). Ennek „párja” a démonoktól megszabadított gerázai férfi (8,26-39), aki a végén hasonlóan Jézus lábához ült; ők ketten jelképezhetik a zsidókat és pogányokat, nőket és férfiakat, akik Jézus tanítványaivá lesznek.

Az Apostolok cselekedetei az első keresztény közösségek tagjai között számos helyen említi a nőket is (így pl. 1,14; 8,12; mint üldözötteket: 8,3; 9,12). Szent Pál beszédei hatására több helyen előkelő pogány asszonyok lettek kereszténnyé (17,4.12), másutt zsidó asszonyok segítettek Pált elűzni (13,50). Cézareában Druzilla (Félix helytartó felesége), majd Bereniké (Agrippa király nővére, később Titus szeretője) – két híres asszony – is hallgatja Pált (24,24; 25,23-26,32). – Keresztény házaspárok: Ananiás és Szafira (5,1-11) negatív, Akvila és Priscilla (18,2-3.18.26) pozitív szereplők. – A jeruzsálemi közösségnek Mária, János-Márk édesanyja nyújtott gyülekezőhelyet; Szent Péter is oda tért be fogságból való csodás kiszabadulása után, amikor a Rodé nevű szolgáló félt a kaput kinyitni (12,12-16). Filippiben Pált és Szilást Lídia bíborárusnő fogadta házába, aki házanépével együtt megkeresztelkedett (16,14-15) ugyanúgy, mint később a börtönőr (16,25-34). Az Athénben kereszténnyé lettek közül Lukács egy férfit és egy nőt nevez meg, Areopagita Dénest és Damariszt (17,34). A könyv két feltámasztásról számol be: Szent Péter a már említett joppei tanítványnőt, Dorkaszt támasztja fel (9,36-42), Szent Pál Troászban az éjszakai beszéd közben lezuhant Eutichosz nevű fiút kelti életre (20,9-12).

Nyilvánvaló, hogy Lukács kétkötetes művében híven be akarta mutatni a nők fontos szerepét az ősegyház életében, és a párhuzamosságokkal is tudatosította Szent Pál megállapítását: „Nincs többé zsidó, sem görög, sem szolga, sem szabad, sem férfi, sem nő, mert mindnyájan egy vagytok Krisztus Jézusban”(Gal 3,28).

É l ő I g e **BIBLIAISKOLA**

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat

Jézus Krisztus közössége (1 Kor 12 -14)

A.) Alapgondolat

Test szerint élni Pál szerint azt jelenti, hogy az önzésnek élni, önnön énünkbe zártan, melynek páncélja egyre vastagabbá válik a birtoklás, a hatalom, a tekintély és a nagyság utáni törtetésben (Erich Fromm megfogalmazása szerint: a birtoklásra törekvő magatartásban). A test szerint való élet végülis az ember örökös kísértése marad, állandóan biztosítékokkal bástyázza körül magát, nem akar Istenre hagyatkozni. Nincs bizalma, fél kinyitni magát és ezáltal megfeledezni saját magáról. A félelemmel ellentétes magatartás a hit, amely azt jelenti, hogy nem önmagamban keresem a biztonságot, hanem valaki másban: Istenben. A testi ember a Lélektől kap segítséget, hogy képes legyen önmagából kilépni. Ő lerombolja énünk falait, amelyeket félelemből építettünk magunk köré, és lehetővé teszi, hogy megnyíljunk. Minél inkább a Lélekre bízunk magunkat, annál inkább el fog tölteni egy új erő, és annál inkább eltűnik belőlünk a régi énünk, annál inkább kinyílunk Isten felé és a másik ember felé. A sok különálló, vézna, testi emberből egyre inkább nyitott, szabaddá vált emberek új közössége jön létre a Feltámadott és az ő Lelke által, akik eggyé lettek Krisztusban, egy testté lettek Krisztusban, Krisztus teste lettek: Krisztus megtestesítői, új teremtmények.

Ha engedjük, ha átadjuk magunkat, a Lélek elhalmoz bennünket adományokkal, és a Lélek az általa adott adományokkal más és más

szolgálatra tesz minket alkalmassá. A Lélek adományait nem azért kapjuk, hogy azáltal többnek képzeljük magunkat másoknál, hanem hogy szolgáljunk vele, kamatoztassuk, mint ahogy Jézus a talentumokról szóló példabeszédében mondja. Nincs fontos és kevésbé fontos hely a krisztusi testben. Mint ahogy ha egy icipici csavar nincs a helyén a hajtóműben, az egész repülőgép lezuhanhat. Mindenki fontos a maga helyén, abban a szolgálatban, amelyre a Lélek adományával alkalmassá vált.

Ezzel ellentétben Pál az adományok között rangsort állít fel, és az első helyre teszi a szeretetet. A szeretet az, ami élővé teszi a hitet, a bölcsességet és minden egyéb adományt, amelyet a Lélektől kapunk. A szeretet tesz képessé arra, hogy amit kaptunk, azt jól tudjuk felhasználni, jól tudjunk szolgálni vele másokat. Mert bizony amit nem fordítunk mások javára, nem kamatoztatunk, az az adomány nem javunkra fog szolgálni, hanem kárunkra, ahogy a jézusi példabeszéd is kifejti.

A szeretetre való törekvésünkben nagy segítséget jelent Pál gyönyörű szeretet himnusza.

B.) Szentírási szöveg: 1 Kor 12–14 (kivéve 14,33b–36)

C.) Bevezetés

Sokféle az adomány, de egy a Lélek, sok a tag, de egy a Test (1 Kor 12–14, kivéve 14,33b–36)

1. Egy a Lélek (1 Kor 12,1–11)

A szöveg tagolódása:

12,1–4 A korintusi hívek fontoskodó és vetélkedő magatartásával Pál a következőt helyezi szembe: a Lélek minden ajándékának alapvető tulajdonsága a Krisztusba való bekapcsolódás, nem pedig az elkülönülés. S a Lélek hatására hangzik el a döntő hitvallás, hogy „Jézus az Úr” (1 Kor 12,3).

12,4–11 ugyanaz a Lélek
                  ugyanaz az Úr   >
                  ugyanaz az Isten   > működik a különböző adományokban

A 7. vers hordozza a rész központi mondanivalóját: a Lélek minden adományát ajándékba kapjuk; mégpedig azért, hogy másoknak használjunk vele.

2. Egy a test (1 Kor 12,12-30)

– A 7. vers minden adomány kritériumaként emeli ki a szeretetet (tehát az 1 Kor 13 a szeretethimnusszal az 1 Kor 12-14 kritériuma). Hogy ez mit jelent a közösség vonatkozásában, azt egy képben bontja ki az apostol: a test, sok taggal.

– Tehát a továbbiakban a mondanivaló mindenekelőtt ebben a képben mozog: a közösség mint egy testnek sok tagja. A 27. vers a pusztá képfőlé emelkedik: „Krisztus teste vagytok.”

3. Mi segít egy közösség létrehozásában, felépítésében? (14,1b-33a.39-40)

– A prófétálás, vagyis azt a képesség, hogy egy konkrét helyzetben az idők jeleit értelmezni tudja, és irányulást tud adni, többet használ a közösségnek, mint a nyelveken beszélés képessége (14,1b-6).

– Megokolás: nem jön létre sikeres kapcsolat a résztvevők között, ha egyikük ismeretlen nyelven beszél (14,7-11).

– Minden kegyelmi adomány kritériuma, hogy vajon hozzájárul-e a közösség építéséhez vagy sem. Amit nem lehet megérteni, az nem építi a közösséget. Ezért akar Pál „inkább öt szót mondani értelmesen, mint tízezer szót nyelveken” (14,12-19). Az „épülés” szó ennek a résznek fontos és találó kifejezése, az 1 Kor 14-ben hétszer fordul elő: 14,3-7.12.17.26. A Korintusban nyilvánvalóan túlbecsült rendkívüli adományokkal Pál világosan szembehelyezi: nem a rendkívüli események a döntőek, hanem hogy *ki* (Krisztus) cselekszik, és hogy *kiért* (a többiekért, a közösség épülésére).

– A missziós tevékenységben is fontosabb a prófétálás, mint a nyelveken beszélés (14,20-25).

– Gyakorlati következtetés a közösségi összejövetellekkel kapcsolatban (14,26-33a.36-40).

4. A szeretet-himnusz (1 Kor 13)

– Pál itt megénekli, hogy minden látványos, rendkívülinek látszó adománnyal szemben a szeretet a legfontosabb, legértékesebb. Kifejti a szeretet természetét, nagyságát és mindennapi követelményeit.

Az 1. rész (1-3. v.) a korintusi helyzetre vonatkozik: a kegyelmi adományok szeretet nélkül semmit nem érnek;

a 2. rész (4-7.v.) a szeretet mindennapi követelményeire;

a 3. rész (8-13.v.) a korintusi helyzetre: minden kegyelmi adomány véges és mulandó, csak a szeretet nem szűnik meg és nem enyészik el soha.

D.) Óravázlat

Feladat	Módszer	Eszközök, időtartam
1. Ének: Szeretet áradjon köztünk (Áldjad én lelkem az Urat c. dalgyűjtemény, 160. o.)	ének kottából	10 perc
2. 1 Kor 12,1-11 Első benyomások, észrevételek és kérdések a szöveggel kapcsolatban: a résztvevők elmondják, hogy mibe akadtak bele a szövegben és milyen asszociáció jutott eszükbe.	csoportos beszélgetés	szentírási szöveg, 10 perc
3. A szöveg tagolódása és gondolatmenete: a vezető röviden bemutatja a szöveg tagolódását, így a résztvevők jobban átlátják a gondolatmenetet ld. Bevezetés 1.	a vezető rövid magyarázata	tábla, kréta, jegyzetfüzet, ceruza 5 p.
4. 1 Kor 12,12-30: 14,1b-33a. 39-40 Kérdések a csoportos megbeszéléshez: – Milyen kegyelmi adományokat sorol fel Pál és hogyan veszi őket sorba: Hiánytalan, teljes a sor? Hierarchikus a rangsor? Honnan jut el az egyetlen kegyelmi adományhoz? – Vannak-e mi közösségünkben a Pál által felsorolt kegyelmi adományokból? – Mi a vitás pont Pál és korintusiak között? Mit tár fel a 12 - 14 a korintusi közösség helyzetéről?	csoportos beszélgetés	táblára írt kérdések 25 perc

Feladat	Módszer	Eszközök, idő

– Milyen kritériumokat, milyen mércét helyez eléjük?

– Hogyan keresi Pál a megoldást a konfliktusra, hogyan keressük mi a ma Egyházában?

– Mennyiben mondhatjuk, hogy az 1 Kor 12 - 14 a közösség gyakorlatában a keresztheológiáját alkalmazza?

Lásd még: Bevezetés 2., 3.

5. Az egész szakaszt összehasonlítjuk az 1 Kor 11,7-24-el és a Gal 3,26-28-al.

szövegösszehasonlítás kiscsoportban, összegzés a vezető irányításával, kiegészítésével

Újszövetség, jegyzetfüzet, ceruza
30 perc

6. A szeretet-himnusz (1 Kor 13)

A résztvevők elcsendesednek, és ebben a csendben (esetleg halk, meditatív zene szól közben) valamelyikük lassan, tagoltan felolvassa a szöveget. Újra csend következik, hagyják, hogy hasson rájuk, aztán egymásközt szünetet tartva mindenki az őt különösen megérintő szót hangosan kimondja (a szünetben mindenki elismétli magában, kicsit forgatja az elhangzott szót). Újra rövid csend következik, majd a résztvevők elmondják, megosztják egymással, hogy mi ragadta meg őket, milyen személyes ösztönzést kaptak a szöveg által. Befejező ének.

bibliamegosztás, ének kottából

szentírási szöveg, gyertya, kotta
40 perc

A Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat budapesti Központjában hitoktatók és érdeklődők részvételével „Élő Ige” címmel **bibliaiskola** működik. Az órákat októbertől májusig minden hónap első hétfőjén du. 5-7-ig tartjuk. A kidolgozott anyagot folyamatosan közreadjuk a Jeromos füzetek állandó mellékleteként. Jelen füzetünk a harmincegyedik óra anyagát tartalmazza.

Budapest, 2000. szeptember.

Szeretettel:

Vágvölgyi Éva óravezető

Gelley Anna munkatárs, Tarjányi Béla szakmai vezető

ÉLŐ IGE BIBLIAISKOLA

Témák 1993-2000-ig: Újszövetség

*„Mindenkor legyetek készen arra, hogy válaszolni tudjatok
mindenkinek, aki a bennetek lévő reménység okát kérdezi tő-
letek” (1 Pét 3,15)*

Márk evangélium Bevezetés a Biblia megértésének alapkérdéseibe	szerkesztés
Jézus csodái és példabeszédei Isten országa Jézus igehirdetésében és gyakorlatában	formakritika műfaj
Jézus szenvedése A szinoptikus evangéliumok értelmezése Összehasonlítás	szinoptikus össze- hasonlítás
A Jézus feltámadásáról szóló igehirdetés A legősibb hitvallásoktól a Húsvét-elbeszélésig	szinoptikus össze- hasonlítás műfaj, formák
Az Apostolok cselekedetei A Pünkösöd-esemény és az Egyház eredete	lukácsi teológia
A Hegyi Beszéd A közösség, ahogy Jézus akarta	Máté az Újszövetség etikája
Pál – Jézus Krisztus tanúja és apostola Galata levél, Korintusiaknak írt első levél	páli teológia
Evangélium János szerint A jánosi közösség és az ő Krisztus-eseménye	jánosi teológia
A Jézus gyermekségéről szóló történetek Az evangéliumok előtörténete és krisztológiája	hagyománykritika, krisztológia

ÉLŐ IGE BIBLIAISKOLA

Témák 2000 őszétől: Ószövetség

A kezdetek Izrael történetében

Az ősatyák történetei: Ábrahámtól Józsefíg (Ter 12-36)

Kidolgozás

József története (Ter 37-50)

Izrael alapélménye

Kivonulás: Egy nép megtalálja hitét

Kidolgozás

A Tízparancsolat (Kiv 20; MTörv 5)

A honfoglalás

Milyen nagy tetteket visz végbe a Biblia Istene

Kidolgozás

A királyság kritikája - Jótám meséje (Bír 9)

Hatalom és karizma közt

1. rész: Izrael királyai – a hatalom és következményei

Kidolgozás

Vallási formák Izrael korai korszakában (1 Sám 1,1-2,10)

Hatalom és karizma közt

2. rész: Izrael prófétái - pusztába kiáltott szavak

Kidolgozás

Ózeás próféta

Kétségbeesés és remény közt

Izrael a fogságban

Kidolgozás

A fogság utáni újjáépítés

Kérdések az élet értelméről

Bölcsességi irodalom Izraelben

Kidolgozás

Van boldogsághoz való jog? A Prédikátor filozófiája

Szövetségközi időszak

Zsidóság és hellenizmus

Kidolgozás

Márk apokalipszise (Mk 13)

Zsoltárok

Isten elé tárt élet

Kidolgozás

Az én zsoltárom

Képek a gyermekrajzpályázatról (vö. 37.o. – Fotó: Szeleczy Sz.)

Carlos Mesters

Támpontok a csoportos bibliaolvasáshoz

„Én azért jöttem, hogy életük legyen és bőségben legyen” (Jn 10,10)

*Az előző számainkban megkezdett sorozat (a Jn 4,1-42 csoportos
feldolgozása különböző módokon) befejező része.
Fordította Székely István.*

X. TIZEDIK MEGKÖZELÍTÉSI IRÁNY:

„ÉN AZÉRT JÖTTEM, HOGY ÉLETÜK LEGYEN
ÉS BŐSÉGBEN LEGYEN”.

1.Bevezetés: A jelenlévők köszöntése után imával vagy énekkel hívjuk a Szentlelket, majd rövid ideig csendben elmélkedünk.

2.Cél: Kicserélni a közös együttlétek tapasztalatait, s ezeket összekapcsolni a samáriai asszony történetével.

3.A magyarázat kulcsa: Az olvasás közben szeretnénk arra gondolni, ami az együttlétek során leginkább megragadott bennünket a samáriai asszonyról szóló szentírás szövegben.

4. A szöveg: Jn 4,1-42. A felolvasás után tartsunk rövid szünetet.

5. Kérdések: 5.1 Mi volt számomra a legfeltűnőbb a szövegben, amit korábban nem vettem észre?

5.2 Mit nyújthat ez a szöveg a mi közösségünknek?

5.3 Milyen konkrétumot viszek magammal munkám, családom, barátaim számára?

6. Kérések: A szövegből kiinduló spontán könyörgések.

7. 131.zsoltár: „*Uram, nem fuvalkodik fel szívem,
és nem néz magasra szemem,
nem járok nagy dolgok után,
erőmet meghaladó csodák után,*

*hanem megnyugtattam
és elcsöndesítettem lelkemet.
Mint a gyermek anyja ölen,
mint a kisgyermek, olyan most a lelkem.*

*Bízzon Izrael az Úrban,
most és mindörökké.”*

OLVASÓINK KÉRDEZIK

*Az első két kérdésre Kocsis Imre rektor, teológiai professzor,
a többiekre szerkesztőségünk válaszol.*

Kérdés: Miért mondja Szent Pál (Ef 6,2-ben) a szülők tiszteletére vonatkozó parancsról, hogy „az első, ígérettel egybekötött parancs”? Hiszen az utána következő parancsoknál nem szerepel ígéret, előtte viszont igen (Kiv 20,6 ill. MTörv 5,10).

VÁLASZ: Ha a szóbanforgó kifejezést úgy értelmezzük, hogy a tízparancsolat előírásai között a szülők tiszteletére vonatkozó parancs az első, amellyel ígéret van összekötve, ténylegesen fennáll a kérdésben említett nehézség. Hiszen már a legelső (az Úr kizárólagos imádatát megkövetelő) parancshoz kapcsolódik ígéret: „De irgalmasságot gyakorlok ezer nemzedéken át azokkal, akik szeretnek engem, és megtartják parancsaimat”(Kiv 20,6). Éppen ezért Pál megjegyzését a biblikusok a negyedik parancsolattal kapcsolatos korabeli felfogások alapján magyarázzák. Egyesek Alexandriai Filonra hivatkoznak, aki azt hangsúlyozza, hogy az Istenre vonatkozó „főrangú” parancsok (kefalaia) után, az embertársakkal kapcsolatos parancsok között, első helyen a szülők tiszteletének előírása áll. Az Ef 6,2-ben olvasható kifejezés értelme ennél fogva a következő: embertársi viszonylatban („a második kőtáblán”) ez az első parancs, amelynek sajátossága az is, hogy vigasztaló ígéret kapcsolódik hozzá.

Más szentírásmagyarázók szerint az „első” (próté) nem egyszerű sorszámnév, hanem a jelentőséget jelöli. Ilyen értelemben kérdezi az egyik írástudó Jézustól: „Melyik az első (=legfőbb) az összes parancsok közül”? (Mk 12,28). A negyedik parancsolattal kapcsolatban a rabbik felfogására szokás hivatkozni, mely szerint a szülők tisztelete – nyilvánvalóan az embertársi kapcsolatokat tekintve – a „legsúlyosabb” (legfontosabb) előírás. Az egyik midrásban pl. ez olvasható: „Isten az előírások jutalmát nem nyilvánította ki, csupán két parancsnál tette ezt meg: a legsúlyosabbnál és a legkönnyebbnél.” A „legsúlyosabb” parancs a dekalógus negyedik parancsolata, a „legkönnyebb” pedig a Második Törvénykönyvben olvasható utasítás: „Ha az úton jársz és fán vagy földön madárfészket találsz, s az anyamadár rajta ül a fiókákon vagy a tojáson, ne fogd meg fiókáival együtt, hanem engedd elmenni és csak a fiókákat ejtsd foglyul, hogy jó dolgod legyen és hosszú ideig élj”

(MTörv 22,6-7). Érdekes, hogy ehhez az utasításhoz gyakorlatilag ugyanaz az ígéret kapcsolódik, mint a negyedik parancshoz.

 Kérdés: Jézus azt mondja apostolainak: „ítélni fogjátok Izrael tizenkét törzsét”(Mt 19,28). Szent Pál pedig azt írja a korintusiaknak, hogy „a szentek fogják a világot megítélni”, sőt hogy „angyalok fölött fogunk ítélkezni”(1 Kor 6,2.3). Egyházunknak a végítéletre vonatkozó tanításából – legalábbis a katekizmus szintjén – minderről nem tudunk semmit. Milyen lehet az emberek közül bárkinek az ítéletben való részvétele, hiszen ahhoz „a veséket és szíveket vizsgáló Isten”(Zsolt 7,10) tudása és végtelen irgalma szükséges? Még kevésbé vagyunk képesek a (bukott) angyalokon ítélkezni; egyébként úgy tudjuk, hogy ilyen ítélet nem is lesz (ld. Katekizmus 393).

VÁLASZ: A kérdésben szereplő idézetekkel kapcsolatban mindekelőtt meg kell vizsgálnunk, hogy milyen szövegösszefüggésben találhatók. Jézusnak az apostolokhoz intézett mondatát a gazdagság vesztélyéről szóló mondasok (Mt 19,23-26), illetve Péter apostol alábbi kérdése (Mt 19,27) előzi meg: „Íme, mi elhagytunk mindent, és követtünk téged. Mi lesz hát a jutalmunk?” Jézus válasza teljes egészében így hangzik: „Bizony mondom nektek: ti, akik követtetek engem, az újjászületés idején, amikor az Emberfia helyet foglal dicsősége trónján, ti is tizenkét trónon fogtok ülni, és ítélni fogjátok Izrael tizenkét törzsét”(Mt 19,28). A hangsúly a Krisztussal való sorsközösségen van mind a földi életben, mind az eljövendő dicsőségben. Aki szabadon vállalja, hogy követi a szegény, önmagát kiüresítő Krisztust és közösséget vállal Vele, az Krisztus eljövendő dicsőségében – ezen dicsőség minden megnyilvánulásában – is biztosan részesedni fog. Ez még inkább látható a Lukács-evangéliumban olvasható, hasonló tartalmú mondasban: „Ti kitartottatok velem megpróbáltatásaimban, ezért nektek adom az országot, amint nekem adta Atyám, hogy asztalomnál egyetek és igyatok országomban, és trónon ülve ítélkezzetek Izrael tizenkét törzse felett”(Lk 22,28-30). Az apostoloknak ígért ítélő szerep nem „önálló” tevékenység, hiszen a tulajdonképpeni bíró a dicsőséges trónon helyet foglaló Emberfia (Krisztus) lesz. Az apostolok csak Vele közösségben s nyilvánvalóan Neki alárendelve vesznek részt az ítéletben. Az, hogy a „tizenkét” apostol ítél a „tizenkét” törzs felett, azt jelzi, hogy a végítéleten egyértelműen ki fog nyilvánulni, hogy a tizenkét apostolra épülő egyház az igazi Izrael.

Szent Pál mondatának szövegkörnyezete polémikus jellegű. Az apostol az ellen a visszaélés ellen emeli fel szavát, hogy egyes korintusi

keresztények egymással szembeni peres ügyeiket pogány bírók elé viszik. Pál csodálkozik, hogy a „szentek”, akik Krisztushoz tartoznak s a Krisztussal való teljes és végleges közösség várományosai, hitetlenektől, vagyis keresztények megítélésére alkalmatlanoktól és méltatlanoktól várják az igazságszolgáltatást, ahelyett, hogy a peres ügyeket a keresztény közösségen belül próbálnák megoldani: vagy úgy, hogy keresztény testvért kérnek fel döntőbírónak, vagy pedig – Krisztus tanítását követve – készek akár az igazságtalanságot is elviselni (vö. 1 Kor 6,1-8). A „világ”, illetve az „angyalok” megítélésére vonatkozó mondatokkal Pál elsősorban nem a végső eseményekről akar felvilágosítást adni, hanem a kitüntető jövőbeli helyzetükre hivatkozva kívánja a korintusiakat a jelenben való felelősségükre figyelmeztetni. Ha arra hívatottak, hogy Jézus Krisztussal egységben ítélkezzenek a világ felett – nem kétséges, hogy Pál is Krisztust tekinti a legfőbb Bírónak, aki Isten nevében mond ítéletet (vö. Róm 2,16) –, akkor a földi életükben is ezen Krisztus-közösségnek megfelelően kell élniük és „ítélkezniük” (=peres ügyeiket egymás között elrendezni).

A Jézus, illetve Pál érvelésében megjelenő „ítélet” témája nem új, hiszen már az Ószövetségben is megjelenik az a gondolat, hogy az igazak fogják „ítélni a világot” (Bölcs 3,8; Dán 7,22). A téma a zsidó apokrif iratokban még gyakoribb (vö. Hénok 38,5; 48,9; 91,12; 95,3; Jubileumok 24,29). Az Újszövetségi helyeket tekintve még egyszer hangsúlyozzuk, hogy nem független ítélő tevékenységről van szó, hanem Krisztus ítélő tevékenységében való részesedésről. (Hasonlóan beszélünk arról, hogy a szentek részesednek Krisztus közvetítői, illetve közbenjáró szerepében.) A részesedés módjáról a Szentírás nem beszél. Lehet, hogy csupán már a jelenlétük s ezáltal a Krisztussal való elszakíthatatlan közösségük feltárulása jelenti az „ítéletet”. Az egyik katolikus dogmatikus, Előd István (Katolikus Dogmatika, Budapest 1978, 674. old.) így ír erről: „Az ... apostolok és az igazak ítélkezése abban állhat, hogy ártatlanságuk, helytállásuk, hűségük vagy esetleg megtérésük példaként fog ragyogni, és a bukottakból kiváltja az önitéletet: ha ők meg tudták tenni, miért nem tettem meg én?”

Az a gondolat, hogy a végítélet a bukott angyalokra is kiterjed, főleg a zsidó apokaliptikus iratokban jelenik meg (vö. Hénok 10,4-6.11-13; 91,15; Jubileumok 5,6), de az Újszövetségben is megtalálható néhányszor (pl. Júd 6; 2 Pét 2,4; Jel 20,10). A hivatalos egyházi megnyilatkozások kifejezetten nem szólnak erről, de nem is tagadják (meglátásom szerint a Katekizmus 393. pontja sem). Ám nem feledhetjük, hogy

ezekben a hitigazságoknak csak rövid, lényegre szorítkozó megfogalmazása található. A hittételeket részletesen kifejtő dogmatikai traktátusok általában az angyalok feletti ítéletről is említést tesznek. E tekintetben ismét Előd István (uo.) meglátásait idézem: „Ez elsősorban a bukott angyalokra értendő, akiknek sorsa már eldőlt, a világ végéig azonban képesek akadályokat gördíteni Krisztus művének útjába. Ítéletük részben ennek az engedélynek lejártát jelenti, részben annak nyilvánosságra hozatalát, hogy minden erőfeszítésük hiábavaló volt, sőt Krisztus ügyét még mesterkedéseik is előbbre vitték.”

☞ **Kérdés:** Többször felmerül a kérdés: miért kellett az Úr Jézus ügyében kétszer ítélkezni (a főtanács után még Pilátusnál is)?

VÁLASZ: Kr.u. 6 és 66 között vallási ügyben a zsidó főtanács hozhatott halálos ítéletet, de annak végrehajtásához a helytartó jóváhagyása volt szükséges. A helytartó engedélye egyúttal a halálnemet is eldöntötte.

☞ **Kérdés:** Milyen nyelven folyt Pilátusnál a főtanács meghallgatása és Jézus kihallgatása?

VÁLASZ: Erről nincs információnk. Az egyik lehetőség: tolmács útján. – Emellett komolyan szóba jöhet a görög nyelv is, amely a római birodalom keleti – hellénista kultúrával áthatott – felében általánosan használt köznyelv volt. Pilátus beszélhetett így a főtanács képviselőivel, de sokak feltételezése szerint Jézussal is. Az ácsmesterség (ami magában foglalta a mai építőmesteri ismereteket is) komoly képzettséget jelentett. Jézus gyakran járhatott és dolgozhatott a Názárethez közelfekvő – részben pogányok lakta – Szefforisz városban, amely Jézus fiatalkorában Heródes Agrippa székvárosa is volt, új épületekkel, forgalmas piaccal, várral, római színházzal. Jézus példabeszédei is mutatják a városi élet jó ismeretét.

☞ **Kérdés:** Miért szúrta át egy római katona a már meghalt Jézus oldalát (Jn 19,34)?

VÁLASZ: Az evangéliumi leírásból világos, hogy az este közeledtével (a zsidók kérésére) siettetni akarták a megfeszítettek halálát. Jézusnál észlelték, hogy már meghalt, de valószínűleg erről akartak teljes bizonyosságot szerezni oldalának átszúrásával. Ennek megemlítésével az evangélista hangsúlyozza, hogy Jézus valóban meghalt (Jn 19,35).

☞ **Kérdés:** A négy evangélista háromféleként jegyzi fel Jézus utolsó szavait. Tudták, hogy a szájhagyomány akaratlanul is torzít; miért nem egyeztették a szövegeiket?

VÁLASZ: Az evangéliumok megírásának körülményeiből (a megírás időpontja, helye stb.) következik, hogy egyeztetésről nem lehetett szó. Az viszont szinte bizonyos, hogy Márk és/vagy Máté evangéliumát ismerhette mind Lukács, mind a János-evangélium szerzője; az eltérések tehát két szempontból is magyarázatot kívánnak:

a/ Nyilvánvaló, hogy az eltérések nem jelentenek ellentmondást. A haldoklás hosszú ideje alatt Jézus a 22. zsoltáron kívül mondhatta – akár a legvégén suttoghatta – az életét és küldetését lezáró, a János-evangélium által megőrzött kijelentést is („Beteljesedett.”). A Lukács-evangéliumban szereplő – minden bizonnyal ugyancsak hagyomány által őrzött – fohász pedig (Zsolt 31,6) a Máté és Márk által is említett hangos kiáltás szövegének gondolhatjuk. A lelket felkavaró eseményt és a jelenvoltak lelkiállapotát figyelembevéve biztos, hogy a részletekre már nem emlékezhetett pontosan senki.

b/ Az evangélisták a tökéletes megegyezésnél fontosabbnak tartották a teológiai üzenetet: az esemény lényegének, az olvasók és az egész emberiség számára való jelentésének kifejezését. Ugyanezt az elvet követték az evangélium más helyein is.

☞ **Kérdés:** Mennyit érhetett a 30 ezüstpénz (esetleg összevetve Júdás havi keresetével, jövedelmével)?

VÁLASZ: Korabeli adatok szerint a kért érték egy napszámos 30 napi bére, vagy egy rabszolga ára lehetett. Máté evangéliumából azt is tudjuk, hogy ugyanezért a pénzért (természetesen a városon kívül) földet vásároltak az idegenek temetője számára (Mt 27,3-10). Az az összeg, amely a betániai megkenéssel kapcsolatban a finom olaj áráként (Mt 26,7: „igen drága kenet”; Jn 12,3: „egy font igazi, drága nárduszolaj”) szerepel (Mk 14,5; Jn 12,5), a 30 ezüst 5-szöröse. – Júdás eredeti foglalkozását nem ismerjük. Nincs tudomásunk arról, hogy a Jézussal együtt vándorló apostolok közül ez alatt az idő alatt bárki személyes keresettel vagy jövedelemmel rendelkezett volna.

INNEN - ONNAN

Hararéban (Zimbabwe) idén év elején 40 napos intenzív bibliatanfolyamot tartottak „az Ige szolgálói” (bibliaapostolok), férfiak és nők, köztük szerzetesek és papok részvételével, 8 országból, különböző törzsekből. A nagy lelki haszonnal járó tanfolyamot több más helyen is megismétlik; Angolában már volt egy hasonló portugál nyelven; később ki akarják terjeszteni ezt franciayelvű afrikai országokra is. (KBF Wohltäterbrief, 2000. április)

Az európai püspökök múlt évi szinódusa idején **Carlo Maria Martini bíboros**, milánói érsek beszélgetést folytatott a The Tablet két munkatársával. Ebből idézünk egy rövid részletet (a Távatok 4/1999 számában közölt magyar fordításban): „A Biblia az a könyv, amelyből kereszténynek születtünk. Irodalmi szempontból csodaszép mű. Megszólítja a modern tudatot, mivel történetekben, elbeszélésekben szól. Éppen ezért minden sajátossága megvan, hogy a mai emberekhez szóljon. - Rendesen előnyben részesítem azt, hogy a Bibliából induljunk ki; de azt is elismerem, hogy szükség van katekizmusra, mivel maga az Újszövetség is nemegyszer megkísérel szerves szintézist adni üzenetéről. Ezt az összefoglaló erőfeszítést a századok során lassacskán kate-

kizmusba sűrítették. Én azonban nem bíznám rá magam arra a formulára, hogy a katekizmus az új evangelizálás eszköze. Ez az eszköz a Biblia.”

Jerikóban 1998-ban egy Kr.e. 75-50 között készült 28x20 m-es épület alapjait tárták fel, amelynek 16x11 m-es oszlopos terme az ásatást vezető Ehud Netzer professzor szerint zsinagógaként szolgált. Így az eddig régészetileg feltárt zsinagógák közül ez Izraelben a legrégebbi. Az épület magában foglalt egy 2-medencés rituális fürdőt, s egy, a zsinagógacsarnok felé nyitott 6,5x5 m-es étkezőhelyet, 1,4 m széles, U-alakú asztallal; ez utóbbit utólag, de még a Kr.e. 31. évi földrengés előtt építették. Az épület szállást nyújthattott vendégek számára is. (Welt und Umwelt der Bibel, 13/1999., 60. old.)

1998-ban érdekes felfedezést tettek **Efezusban** egy hegypoldali barlangban. A falakat burkoló mészréteg alól egy felirat szerint a „Pál és Thekla cselekedetei” apokrif irat jelenetei bukkantak elő, s az 50 m² falfelületből eddig megtisztított 4 m²-en belül Szent Pál apostol feje is láthatóvá vált, megkapóan szügesztív ábrázolásban. A további feltárás anyagi lehetőségektől függ.

Forrás: Welt und Umwelt der Bibel 15/2000., 61. old.)

A Szentírás az életemben

Mit jelent számomra a Szentírás?

Hitet ad. Mélyíti a hitem. (Róm 10,17; 1 Pét 1,23-25)

Munkálja és mélyíti lelkemben az Úr iránti szeretetet, hálát, alázatot, tükröt tart elmém. (Lk 11,28; 1 Jn 2,5; Zsid 4,2-3; 4,12-13)

Összetör, megsebez és bekötöz, gyógyít... Olyan, mint a forrásvíz: minél többet iszom belőle, annál jobban szomjazom (Zsolt 119,72; 119,103; 119,50).

Vezet, tanít... (Zsolt 119,130; 119,105; 119,93; 119,89; 2 Pét 1,19-21; 1 Pét 1,24-25; 2 Tim 3,15-17).

Megújítja erőmet, oltalmaz, munkálja bennem az akarást és cselekvést (Zsolt 19,80; Ef 6,17; Mt 7,24-26).

A Szentírást úgy veszem a kezembe, hogy hallani akarom az Úr szavát, tanítását röviden: „Szólj Uram, mert hallja a te szolgád”.

Keresztény életem erőforrása a Szentírás és Szentáldozás. Nélkülük nem tudom elképzelni a hívő keresztény életet (Gal 1,11-13; Lk 24,32; Zsid 3,15; Mt 11,25).

Számtalan esetben kaptam azonnal, vagy rövid időn belül konkrét kérdésre-bizonytalanságra konkrét feleletet a Szentíráson keresztül, bár az eseményeken keresztül is. Gyakran ujjongott a szívem, és hálás vagyok az Úrnak, aki kis és nagy dolgainkkal törődik. Régi Btbiában még dátum is található egy-egy igénél, mert annyira konkrét felelet volt.

Életem sorsdöntő kérdéseiben legtöbbször a Szentírás, a prédikáció segített, vezetett.

A Szent Domonkos Rend talán azért is áll a legközelebb a szívemhez, mert Szent Domonkos számára a Szentírás, az Örömhír, az Igazság hirdetése központi kérdés volt.

Jelszavunk: Veritas.

János 17,18: „Szenteld meg őket az igazságban, a te igéd igazság”.

S.J.-né, Pászto

Vágvölgyi Éva

Csoportfoglalkozások a Szentírással

A közös szentírásolvasásnak több okból nem alakult ki hagyománya Magyarországon a rendszerváltás előtti negyven évben:

nem lehettek közösségek,
a zsinati szellemben átalakuló egyház szele idáig nem fűjt,
nem volt Szentírás.

Aztán amikor a Békés-Dalos-féle Újszövetségek kezdtek beszivárogni, csak egyénileg olvastuk. Ha itt-ott volt is bibliaóra a hetvenes években, az azt jelentette, hogy egy lelkipásztor előadást tartott az adott szentírási szakasról.

Mélyebben a Szent Ignác-i lelkigyakorlatok elmélkedési anyagaként találkoztam a Szentírással. Amikor aztán a Szent Jeromos Bibliatársulat munkatársaként Németországban résztvettem a közösségi szentírásolvasás módszereivel dolgozó kurzusokon, bizony az első alkalmon nagyon idegennek tűntek: hiányzott a hosszas, csendes, imáságos, egyéni elmélyedés, amit mind az egyéni szentírásolvasásban, mind a Szent Ignác-i lelkigyakorlatokon megtapasztaltam (valószínűleg az idegen nyelv is hozzájárult ehhez az idegenség-érzéshez).

Lassan jöttem rá a közösségi szentírásolvasási módszereknek az ízére, arra a gyönyörűségre, amit a Lélek, az élő Ige másik emberben való munkálkodásának megtapasztalása jelent a megosztások során, amikor a talált kincs megsokszorozódik.

„Örömmö sokszorozódjék a te örömdben”, írja Weöres Sándor; ezt itt a mi helyzetünkre lefordítva így mondhatnánk: A kegyelem, amit kaptam, sokszorozódjék a te szívedben.

Csoportvezetőként, hitoktatóként ajánlatos olyan szentírási szöveget választani, amelyet mi magunk már „átértettünk”, „megemésztettünk”, ha mi magunk valamilyen mértékben eljutottunk annak az ígének az isteni valóságához. Minél egyszerűbben kell beszélnünk egy-egy szentírási részről, annál inkább érvényes ez, hiszen annál inkább csak a lényegét ragadhatjuk meg, nem lehet komplikált teologizálásba elcsúszni. Az egyszerűség természetesen egyenesen arányos a felkészülés alaposágával is: ami a csoportos foglalkozás során elhangzik, az csak a jég-hegy csúcsa; az én háttértudásom a sokszorosa kell hogy legyen annak.

**A Szent Jeromos Bibliatársulat
bibliaapostolképző szemináriumai (1993-2000)**

– **1993:** Leányfalu (németül, a Középeurópai Régió munkacsoportja segítségével), 23 résztvevő; Tahi, 24 résztvevő [*vendégelőadó: Balás Béla püspök*]; Bajót, 18 novícia [*v.e.: Balás Béla püspök*]; Leányfalu, 25 résztvevő [*v.e.: Angelo Acerbi nuncius*];

– **1994:** Szombathely, 32 résztvevő [*v.e.: Balás Béla püspök*]; Leányfalu, 28 résztvevő; Sátoraljaújhely, 26 résztvevő [*v.e.: Kovács Endre püspök*]; Bajót, *lelkigyakorlat a munkacsoport tagjai számára* (Puskely Mária vez.); Szombathely, 14 résztvevő; Szombathely, 17 résztvevő;

– **1995:** Szombathely, 27 résztvevő; Leányfalu, 34 résztvevő; Szombathely, 27 résztvevő (az egyházmegye papjai [*és Konkoly István püspök*]); Alvinc, Erdély, 22 résztvevő; Füzér, *nyári lelkigyakorlat a munkacsoport tagjai számára* (Varga Zoltán vez., v.e. Bosák Nándor püspök); Leányfalu, 36 résztvevő [*v.e.: Bíró László püspök*]; [Szombathely, 17 résztvevő;] Szeged-Domaszék, 58 résztvevő [*v.e.: Gyulay Endre püspök*];

– **1996:** Szegedi Szeminárium, 42 résztvevő; Leányfalu, 25 résztvevő [*v.e.: Bíró László püspök*]; Szeged-Domaszék, 24 résztvevő; Leányfalu, *nyári lelkigyakorlat a munkacsoport tagjai számára* (Bíró László püspök vez.); Andocs, 34 résztvevő [*v.e.: Balás Béla megyéspüspök*]; Sátoraljaújhely, 33 résztvevő (Kárpátaljáról 8, valamint Majnek Antal püspök) [*v.e.: Márfi Gyula püspök*];

– **1997:** Leányfalu, 25 résztvevő (Vajdaságból 22) [*v.e. Paskai László bíboros*]; Bajót, 35 résztvevő [*v.e. Dékány Vilmos püspök*]; Bajót, *nyári lelkigyakorlat a munkacsoport tagjai számára* (Nemeshegyi Péter S.J. vez.); Kecskemét, 12 résztvevő; Sükösd, 32 résztvevő; Leányfalu, 16 résztvevő;

– **1998:** Vajdaság (Domus Pacis, Szabadka mellett), 29 résztvevő [*közreműködtek: Pénzes János és Huzsvár László püspökök*]; Kárpátalja (Munkács), 36 résztvevő [*v.e. Majnek Antal püspök*]; Szombathely, 15 résztvevő;

– **2000:** Sátoraljaújhely (felvidéki hitoktatók számára) 23 résztvevő Szlovákiából; Vajdaság (Domus Pacis) 24 résztvevő;

összesen 32 szeminárium, 867 résztvevő (258 külföldi magyar).

**Bibliaapostolképző szeminárium
egy felvidéki és egy vajdasági magyar csoportnak**

Végre megtört a jég: a határon túli testvéreink közül egy felvidéki csoport számára is tarthattunk bibliaapostolképző szemináriumot. Varga Zoltán sátoraljaújhelyi piarista atya szervezte, és a sátoraljaújhelyi piarista kollégium adott számunkra helyet, tehát itt volt, Magyarországon.

Kicsit úgy megyek a sátoraljaújhelyi piarista atyákhoz, mintha édesanyámhoz mennék, mert tudom, hogy ott mindig szeretet és gondoskodás vesz bennünket körül, nem csak helyet adnak, hanem otthont adnak nekünk. Kezdvé Magdikanál, a gazdasági vezetőnél, aki oly mosolygós kedvességgel jön be szombat-vasárnap, mintha nem is a szabad napja lenne, a takarító néniig, aki reggel hatkor megfőzi a tömördek kávéját, hogy mire mi felkelünk, ott gőzölögjön a szobák előtt. Az ottlét öröme csak fokozódott, amikor megismertük azt a népes közösséget, akik a határ másik oldaláról érkeztek, László atya vezetésével, zömükben Királyhelmecri. A közösségi szentírásolvasás módszereit nem mesterséges helyzetben, hanem tényleges közegükben, egy valódi közösségben próbáltuk ki. Szép volt megtapasztalni, ahogy hor-

A királyhelmecki résztvevők

dozták egymást, egy nemrégiben elvesztett fiatal testvérük fájdalmát, vagy ahogy a vidámoste felszabadult nagy közös játékában résztvettek. Munkatársak és résztvevők egyaránt gazdagodtunk a közös munkában.

Néhány részlet a felvidékiek visszajelzéseiből:

– Nagyon tetszett az egész. Egy jó pár módszerrel ismerkedtünk meg, amellyel jobban megismerhetjük a Szentírást. Nagyon örülök, hogy itt lehettem. Remélem, ezeket a módszereket otthon is felhasználhatom, és egyre jobban megszerethetem a Bibliát. Jó volt, hogy ezeket a módszereket a gyakorlatban is kipróbálhattuk. A szállás is nagyon jó volt, az emberek pedig nagyon rendesek, aranyosak voltak.

– Nagyon jó volt veletek együtt lenni, közösen ízelelni a Szentírást, s így megérteni Isten akaratát, üzenetét. Köszönöm!

– Pozitívan hatott rám a nyitottság, az összhang, az egymásra figyelem, egymás véleményének elfogadása.

– Hazaviszek olyan felfedezéseket, amiket eddig nem tudtam: „Engem olvas a Biblia” – „Megtörjük az ígét, megtörjük a kenyeret” – „Ha Istennek szava teremő szó, akkor most is terem engem, amikor olvasom” – „Marhapásztorból is lehet lekipásztor” – és még sorolhatnám. Érzem, hogy jobban szeretem a Bibliát.

– Új tudás és tapasztalat birtokában megyek haza, amit minden örömmel és örömmel ádadok a rámbízottaknak.

***

A Vajdaságban nem először jártunk. Most is a Horgos melletti Domus Pacis adott helyet a csókai Both István atya és Kornélia nővér által szervezett szemináriumnak. A vajdasági képzés mindig más, mint a többi. Ott egy sokat szenvedett közösség igazyöngyei ragyognak fel a közösségi szentírásolvasás módszereinek megtanulása során. Most a résztvevők mindegyike valamilyen közösség aktív tagjaként érkezett, a hiten és szereteten kívül telve elkötelezettséggel, mások iránti felelősséggel. Így aztán még a nagyobb felkészültséget, biblikus ismereteket igénylő, „strapásabb” módszereket is lelkesen elsajátították. Munka, megrendülés, vidámság szép pillanatai váltogatták egymást. Számomra a kenyérmeditáció két epizódja maradt emlékezetes: egy közelműltből származó emlék egy családról, akik jobb híján füvet vacsoráztak (!) és István atya boldogsága, amikor a csoport olyan sürgölődő szorgalommal gyűjtötte a Szentírásból a megfelelő idézeteket, mint a méhek a mézet.

A vajdasági résztvevők a Domus Pacis udvarán

Néhány a vajdasági testvérek visszajelzéseiből:

– Ezek után már nem is tudom, hogy mit mondjak, hiszen az arcom és a szemeim mindent elárulnak. Életem legszebb és legbensőségebb napjait töltöttem el ezen a hétvégén. A kis kocsimat bizony jól fölpackoltam, hála az Úrnak, és a többi társamnak, ha szólíthatom így őket. Hogy mivel telt meg a kiskocsim? Csupa örömmel, vidámsággal, békességgel és nem utolsó sorban végtelen szeretettel és hálával. ... Már csak egy dolog bánt emgemet: hogy hogyan fogom hazahúzni ezt a nehéz kocsit könnyek nélkül, ugyanis nincs kizárva, hogy az úton hazafelé kifakad a kiskocsim gumija.

– Szívem csordultig van örömmel, hálával és némi kis bölcsességgel. Örülök az őj ismeretségeknek, hálás vagyok mindazoknak, akik rám szánták idejüket, türelmüket, és megtanítottak a Szentírást más szemmel olvasni.

– Nagy elismerésemet és hálámat szeretném kifejezni az itt töltött napokért. Sok szépet és jót viszek magammal: a reggeli gitáros ébresztés, a hasznos előadások, a különböző módszerek, a Biblia-feldolgozások, csoportmunka, a sok szép és sokat mondó ének, a szeretet, kedvesség, amely körülvelt bennünket, a vidám est, a szépen díszített és jól elkészített ételek. Örülök, hogy itt lehettem! Hála, köszönet mindenért!

Társulatunk életéből

Alapszabály-módosítás – A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Társulatunk működésének 10. évében felülvizsgálta Alapszabályunkat, és abban néhány módosítást eszközölt. A módosított szövegrészek a következők:

I. §. 1. Az Egyesület neve: SZENT JEROMOS KATOLIKUS BIBLIATÁRSULAT.

2. Az Egyesület országos hatáskörű hivatalos egyházi társulás (consociatio publica).

II. §. 4. Az Egyesület a Magyar Katolikus Püspöki Kar felügyelete alatt áll: a. a Magyar Katolikus Püspöki Kar jóváhagyása szükséges az Egyesület Alapszabályának megváltoztatásához

b. a választott vezetőt (ügyvezető elnököt) a Magyar Katolikus Püspöki Karnak kell megerősítenie (317. k. 1. §.), a vezetőt megfelelő okból a MKPK mozdíthatja el (318. k. 2. §.).

c. az Egyesületnek évente számot kell adnia vagyonkezeléséről a MKPK előtt (319. k. 2. §.)

d. az Egyesület felosztatásához a MKPK intézkedése szükséges (328. k. 1. §.).

5. Az Egyesület tagja a Katolikus Bibliaszövetségnek és együttműködik a hasonló célkitűzésű hazai és nemzetközi egyesületekkel, társaságokkal, intézményekkel.

Tevékenységünk – Eddig két *bibliaapostolképző szemináriumot* tartottunk ebben az évben, további kettőre most készülünk (Leányfalu, Sükösd).

Az *Esztergomi Lelkipásztori Napokon* (jan. 30.-febr. 2.) a Társulat ügyvezető elnöke és Vágvolgyi Éva továbbképzési csoportvezető tartottak előadást a bibliaapostolságról ill. bemutató foglalkozást a több mint 200 hazai és határon túli résztvevő számára. A „Közös utunk a Bibliához” c. módszertani gyűjteményünket utólag postáztuk minden résztvevőnek.

Sérültekkel foglalkozó hitoktatók, lelki kísérők és családi otthon vezetőik számára f. évben havonta egyszer egéssznapos módszertani továbbképzést tart Vágvolgyi Éva továbbképzési csoportvezető. (A

képzést a Hitoktatási Bizottság megbízásából a Hit és Fény alapítvány szervezi. Vezető: Bogyai Mária.)

A budapesti Jeromos-esték keretében júniusban szentmisében adtunk hálát Istennek kegyelméért, amellyel irányt mutatott és erőt adott bibliaapostoli munkánkban. Utána Társulatunk ügyvezető elnöke, Tarjányi Béla professzor röviden összefoglalta a legutóbbi év eseményeit és eredményeit. – A szeptemberi közgyűlést követő őszi Jeromos-estéken (minden alkalommal 18 órai kezdettel a Bibliaközpontban: Bp. VI., Teréz körút 28. I.em.6.): október 11-én *Faragó Laura énekművész* „Népköltészet és evangélium” címmel, november 8-án *Beer Miklós püspök* atya „A krisztusi teljesség gondolata a Kolosszei és az Efezusi levélben”, december 13-án pedig *Harrach Péter szociális és családügyi miniszter* „Keresztény társadalmi felelősség és a politika” címmel tart előadást.

Tevékenységünk országszerte – A *Győri Egyházmegyében* Társulatunk koordinátora *Wolf Pál Péter* atya, Jánossomorja plébánosa. A község mindhárom plébániáján és Sopronban, valamint Mosonmagyaróváron havonta egy-egy alkalommal találkozik a Társulat helybeli tagjaival.

A csoportnak a mosonmagyaróvári Piarista iskolával közös, immár 7. éve rendszeresen ismétlődő *gyermekrajzpályázata* még nagyobb területre terjed ki; e pályázatnak a közvetlen nevelő értéken túl maradandó értéke a misézőhelyként használt hanságligeti iskolakápolna. Ennek – művésztanár irányításával készített – szárnyas oltára, üvegablakai, a sekrestyerészt elválasztó falak festményei, több felszerelési tárgya és még a padló borítása is a pályázó gyermek-alkotók képzelőerejét és gondos munkáját, vallásos lelkületét dicséri. A múlt évi nyári tábor idején hozzáfogtak a Szent Péter plébániához tartozó, háború alatt épült, nem funkcionáló Hősi kápolna részére színes üvegablakok készítéséhez (ú.n. tiffany-technikával). Az atya – az évek során – a gyermektábor részvételével tervezi a kápolna felújítását, az „Emlékezés Kertjének” kialakítását.

Egy másik megvalósuló terv: a község saját kábeltelevíziójában rendszeres katolikus műsor biztosítása, rövidesen pedig önálló egyházi csatorna indítása hitoktatók és hozzáértő technikai szakemberek lelkes munkájával.

Mindezek egyrészt a helyi közösségek, másrészt azonban Társulatunk működésének gyümölcsei is. Az egész egyházmegyére kiterjed

majd az a bibliaismereti verseny, amit a koordinátor atya ősszel szeretne megszervezni.

A 10-20 személyt magába foglaló lelkes soproni csoport április végén kelt beszámolójából:

„Minden hónap 3. keddjén találkozunk. Márciusban a nagybőjti időszak kapcsán a 40-es szám jelentéséről és értelmezéséről volt szó. Péter atyával „összehoztuk” és idéztük a legfontosabb ó- és újszövetségi helyeket, ahol a 40-es szám szerepel. Ezen az összejöveten sok segítséget kaptunk nagybőjti készülletünkhöz.

Áprilisban, Nagykedden a Szentíráson kívül a Liturgikus Lexikon volt segítségünkre. Péter atya a Szent Három Nap liturgiájáról beszélt. Különös hangsúlyt kapott a lábmosás szertartása, a Szentatya papokhoz írt levele kapcsán. Továbbgondolásra felvett gondolatokat is kaptunk az előadás végén.

Herr Józsefné”

Társulatunk *egri egyházmegyei* koordinátora, *Szántó József plébános* a mezőkövesdi Jézus Szíve Plébánián minden hétfőn du. 5 órától tart bibliaórát (a hónap páratlan hétfőin fiatal családosoknak, páros hétfőkön felnőtteknek). Az egri főegyházmegyében minden évben van bibliaismerti verseny (a hittanismereti verseny keretében).

A *Váci Egyházmegyében* Társulatunk koordinátora, *Varga Lajos* pápai káplán, *pásztói apátplébános* az egyházmegyei körlevél útján információt kért az egyes plébániák rendszeres bibliaóráiról. Bár eddig csak kevés helyről érkezett válasz, azok mégis képet adnak a biblikus pasztoráció helyzetéről, a sok feladattal (túl)terhelt lelkipásztorok biblikus továbbképzés iránti igényéről és erőfeszítéseiről. Sokat kell segítenünk papjainknak imádsággal és saját erőbevetésünkkel is, hogy a növekvő nehézségek között is kitartsanak apostoli hivatásukban!

Rövid összefoglalás az *érldligeti csoport* 1999-2000. évi munkájáról:

„Csoportunk tagjai lehetőségeik szerint részt vesznek a heti bibliaórákon, melyeket plébánosunk, *Filó Kristóf atya* vezet. A havonkénti összejövetelek témái (1999. elejétől):

Kristóf atya „Az ösatyák hite”, valamint „Jézus utolsó vacsorája és a zsidó liturgikus étkezések” tárgyban tartott előadást. Húsvéti előkészületünket *Székely István* „Beteljesedett...valami új valósult meg! (Jn 19,30; 2 Kor 5,17)” c. előadása segítette. *Dr. Kelényi István* művészettörténész az Árpád-házi szenteket diaképek segítségével mutatta be.

Lelkes diák-előadóink is voltak, akik friss ismereteiket osztották meg velünk: *Bánházi Eszter* Árpádházi Szent Margitra, az ismeretlen misztikus szentre hívta föl figyelmünket. *Kárpáti Attila* Bach kantátáiról tartott „Zenefejtés” címmel bevezető előadást, amely hamarosan folytatódik. A KESZ Erd és Vidéke Szervezetével közösen hallgattuk meg *Nemeshegyi Péter atyát* Japánról, az ott élő keresztényekről, valamint a Biblia-kiadásukról. Az év fordulóján *Eöry Zsolt atya* „A Szentév Karácsony fényében”, Harkai Gábor atya „Jövedelmek a világvége-ről” című előadást. *Dr. Vassné Baki Ilona* református tiszteletes asszony „A nő a Szentírásban” c. előadásában ó- és újszövetségi példákon elemezte a nők sorsát, méltóságát, kiemelve a nők sajátos lehetőségeit, feladatait. Legutóbbi összejövetelünkön *dr. Czako László* teológus a 12 kispapokról beszélt, részletesen elemezve Ámosz könyvét.”

(Villás Valéria)

A Középeurópai Bibliatársulatok igazgatói értekezlete –

Gyulafehérvár, 2000. szept. 7-e, reggel fél 8. A gyulafehérvári szeminárium kápolnájában Jakubinyi érsek úr ünnepi szentmisét mond – német nyelven. A szentmisén a harminc felvételiző kispapjelölt mellett idegenek is vannak: hét európai ország bibliatársulatának igazgatói. Nem véletlen, hogy a középeurópai országok bibliaapostolságának vezetői éppen itt tartják harmincadik éves értekezletüket (1971-2000): előző nap együtt jártak Marosvásárhelyen, hogy megtekintsék az erdélyi Katolikus Magyar Bibliatársulat új irodahelyiségét (a város központjában egy bérház földszintjén három szobás lakás, szépen felújítva, részben már berendezve), amelyet az Osztrák Bibliatársulat közreműködésével az elhunyt osztrák Bibebischofnak (Biblia-püspöknek), Alois Stögernek a hagyatékából sikerült megvásárolni. (Ezzel régi álma valósult meg erdélyi testvérintézményünk vezetőjének, Nagy Józsefnek gyulafehérvári biblikus tanárnak és munkatársainak.)

A középeurópai bibliatársulatok értekezletei 1971-ben kezdődtek, amikor – még bőven a szocializmus idején – az Osztrák Bibliatársulat vezetője, az ágostonos kanonokrendi szerzetes-lelképásztor, Dr. Norbert Höslinger eltökélte, hogy segíteni igyekszik a keleteurópai országok helyzetén azzal, hogy bibliákat, Bibliával kapcsolatos irodalmat juttat a szocialista országok biblikus tanárainak, teológusainak, érdeklődő lelképásztoroknak. Nehéz lenne felsorolni mindazt, amit a keleteurópai országok profitáltak mindebből már akkor, amikor még jócskán virágzott erre felé a szocializmus. A változások után pedig ez a Munkakö-

zösség (vagyis az osztrák, német, holland, svájci bibliatársulatok) mentora lett a volt szocialista országok születő új bibliatársulatainak.

Talán ők maguk sem tudják már felsorolni mindazt, amit segíteni tudtak a lengyel, cseh, szlovák, szlovén, horvát, bolgár, ukrán, magyar biblikusoknak, bibliaapostoloknak. Jómagam sok részletet tudnék írni erről, hiszen jóvoltukból harminc éve a Munkaközösség meghívott, majd teljes jogú tagjaként kísérhettem figyelemmel munkájukat. Itt csupán azt említeném meg, ami számomra a legnagyobb örömet jelentette – és jelenti. A Középeurópai Bibliatársulatok Munkaközössége (AMB) teremtette elő annak költségeit, hogy a Felvidékre, Kárpátaljára és a Vajdaságba az ott élő magyaroknak kiviessünk kb. 11.000 teljes Bibliát és 2.000 Újszövetséget. Ahhoz is jelentősen hozzájárultak, hogy a Bibliát itthon féláron tudjuk biztosítani hitoktatók, iskolák, plébániák számára.

Jelenleg Társulatunknál vannak a kérések, hogy Felvidékre, Erdélybe és a Vajdaságba összesen 9.000 bibliát juttassunk. S egyre nehezebbnek látszik az is, hogy a hazai kedvezményes Biblia-árakat tartani tudjuk. A Bibliára várók szavát azonban örömmel halljuk, és mindent megteszünk azért, hogy az Isten szavára éhezőket kielégíthessük. Bízunk a Gondviselésben, hogy továbbra is lesznek, akik ebben a törekvésünkben segíteni fognak nekünk.

Tarjányi Béla

* * * * *

Tagságunk egy kis csoportja minden második héten pénteken du. 5-6-ig a Bibliaközpontban imaórát tart, hogy Isten áldását kiessdje munkánkhoz, és imáiba foglalja minden egyes társulati Tagunk, Jótévőnk és Olvasónk személyes problémáit, gondjait. Kérjük, a távolból is kapcsolódjanak be ebbe a közös imába.

A *szentségimádások időpontja és az elmélkedések témája* (Bibliaközpont, minden második pénteken du. 5-6-ig) a SZENTHAROM-SÁG ÉVÉBEN (okt.-dec.): okt. 13.: Jel 19,6-8; okt. 27.: 1 Ján 1,3-4; nov. 10.: Mt 3,16,-17; nov. 24.: Jn 14,15-17; dec 8.: Lk 1,28-42; dec. 22.: Jn 8,12.

Az a támogató együttműködés, amely megnyilvánul Társulatunk Tagjai és fűzetünk Olvasói részéről levelek, javaslatok, kritikák, kétkézi segítség, ima, tagdíj, adomány és még sok más formában, igen nagy örömmel tölt el, és ezúton is szeretném mindezt a magam és mindannyiunk nevében ismételten szívből megköszönni!

Tarjányi Béla

SZERETETTEL AJÁNLJUK KIADVÁNYAINKAT:

Ó- és ÚJSZÖVETSÉGI SZENTÍRÁS (Káldi-Neovulgáta). Ára 1400 Ft

ÚJSZÖVETSÉG és ZSOLTÁROK (Káldi-Neovulgáta). Ára: 980 Ft.

*Plébániák, hitoktatók, egyházi közösségek a Bibliaközpontban
kezdvezményesen hozzájuthatnak:*

Szentírás: a helyszínen készpénzért 990 Ft, postai szállítással 1050 Ft.

Újszövetség és Zsoltárok: készpénzért 790 Ft, postán 830 Ft.

A STUTTGARTI KISKOMMENTÁR

eddig megjelent kötetei:

J. Kremer, 2. KORINTUSI LEVÉL, SKK 8. Ára: 520 Ft

W. Radl, GALATA LEVÉL, SKK 9. Ára: 440 Ft

B. Mayer, FILIPPI és FILEMON LEVÉL, SKK 11. Ára: 420 Ft

O. Knoch, 1. és 2. TESSZALONIKI LEVÉL, SKK 12. Ára: 380 Ft

*P.-A. Seethaler, 1. és 2. PÉTER LEVÉL, JÚDÁS LEVÉL, SKK 16.
Ára: 580.- Ft*

BIBLIKUS ÍRÁSOK sorozatunk:

SZENTÍRÁSMAGYARÁZAT AZ EGYHÁZBAN, BIR 1. Ára: 380 Ft

Mócsy Imre S.J., MI A BIBLIA? BIR 2. Ára: 420 Ft

*Tarjányi Béla, BIBLIKUS TEOLÓGIA – Tanulmányok, BIR 3.
Ára: 560 Ft*

*Gyürki László, A BIBLIA FÖLDJE – MAGYAR SZENTÍRÁS-
FORDÍTÁSOK, BIR 4. Ára: 420 Ft*

E g y b: **BIBLIATUDOMÁNY CD** (Káldi-Neovulgáta Biblia,
konkordancia, 35 biblikus könyv, 600 kép). Ára: 8000 Ft

Vágvölgyi Éva, CSENDES PERCEK. Ára: 580,- Ft.

*Vágvölgyi Éva, AZ ARANYVIRÁG – Mesék kicsiknek és nagyoknak (3.
kiadás). Ára: 540,- Ft.*

*A. Hecht, KÖZÖS UTUNK A BIBLIÁHOZ, 2., bővített kiadás, (Szt. J.
Bibliatársula, 2000). Ára: 280,- Ft.*

*Jakubinyi György, MINDEN HIÁBAVALÓSÁG? A Prédikátor könyvének
magyarázata. Ára: 580,- Ft*

Isten Szava

Éves hozzájárulás 600 Ft (+ postaköltség)

Uram,

Minden, amim van,

Minden, amim nincs,

A Te minden képzeletet felülmúló

Szereteted ajándéka.

Köszönöm Neked.

Havva

örökre megmarad
